

ZYGMUNT BAUMAN

COMUNITATEA

Căutarea siguranței într-o lume nesigură

ARTEL

Matei Călinescu accomplished his career in a renowned North-American university, and undoubtedly American experience was crucial to the accurate gauging of the *aesthetic dimensions* of modernity. Nevertheless the importance of being modern, hence the experience of modernity, either secretly fostered or after a long period taught freely in Romania remained deeply connected to Romanian culture.

Do not hermeneutic experiences mirror actually to life, whereas they deal with texts?

**Five Faces of Modernity: Modernism, Avant-Guard, Decadence, Kitsch*, Indiana University Press, Bloomington, 1977

Iulia Grad

Zygmunt Bauman Comunitatea. Căutarea siguranței într-o lume nesigură The Community Prahova: Ed. Antet, 2005

Cartea lui Zygmunt Bauman se construiește, după cum sugerează și titlul, în jurul conceptului de comunitate, care desemnează, spune autorul, un lucru ce nu poate să fie decât bun. Background-ul lucrării este constituit de conflictul, inerent ideii de comunitate, dintre securitate și libertate, termeni care se află într-un raport invers proporțional evident.

Bauman începe prin prezentarea obiectului unei eterne nostalgii, comunitatea autentică, în care acționează așa-numitul “cerc cald” sau “înțelegerea de tip comunitar”, care precede toate înțelegerile și neînțelegerile. Comunitatea este “un cuvânt cu sentiment” și întruchipează paradisul pierdut. În starea ei pură, trebuie să îndeplinească trei condiții esențiale: să se distingă clar de alte comunități, să fie mică, astfel încât fiecare să poată vedea pe fiecare, și să fie suficientă sieși. Comunitatea autentică nu are propria conștiință de sine, momentul în care comunitatea vorbește despre comunitate fiind momentul propriei disoluții.

Iulia Grad

Teaching Assitant, Department of Philosophy,
Babes-Bolyai University,
Cluj, Romania
Email: iuliagrad@gmail.com

Key words:

community, liquid modernity,
safety, freedom,
multiculturalism

În prezentarea evoluției termenului comunitate, autorul face o interesantă analiză a ceea ce el numește “coagularea *persoanelor umane* în forța de muncă”, fenomen ce coincide cu războiul declarat comunității. Ruperea comunităților și repartizarea unităților ce o alcătuiau în mulțimi muncitoare este însoțită de fenomenul înlocuirii “realizării” sau a “instinctului de făurar” cu “roboteala”.

Un moment esențial în devenirea mulțimilor muncitoare este abandonarea principiului panopticii și adoptarea “absenței reglementării”, care devine norma unei lumi lichefiate, în care totul se află într-un vârtej și unde nimic nu durează destul de mult încât să poată deveni familiar.

Locuitorul tipic al acestei lumi este, prin definiție, “extrateritorial”, în sensul de extracomunitar. El nu are un loc al lui și trăiește într-o “bulă” izolată de culturile țărilor în care se află. Cosmopolitanismul său este unul “limitat și insular”, deoarece, deși se află mereu în locuri diferite, nu intră în contact cu culturile locurilor respective.

În această lume mișcătoare, lipsită de norme, Bauman identifică două autorități: autoritatea experților și cea a numerelor. Aceste autorități pun bazele “comunității viselor”, care este însă total diferită de “comunitatea de vis”. În spiritul modernității lichide, comunitatea viselor se află mereu sub dominația lui “până la revizuire ulterioare”. Bauman afirmă că, asemeni comunității estetice a lui Kant, “obiectivitatea comunității viselor este dată de țesătura judecăților subiective”.

Comunitatea viselor, furnizată de industria divertismentului, este o “comunitate de ne-apartenență”, un “a-fi-împreună al celor singuri”. Etalarea vieților celebrităților transmite mesajul consolator că instabilitatea poate fi o sursă de fericire. Se realizează astfel, spune Bauman, un *miracol*: se oferă spectatorilor bucuria apartenenței la o comunitate-instant, dar de unică folosință, fără disconfortul *legării*. Rolul de nucleu al acestor comunități poate fi jucat și de idei care “unesc” mai mulți indivizi, precum: spaima de aditivi alimentari, lupta împotriva obezității, a ridurilor, etc.

Un alt simptom al modernității lichide analizat de Bauman este lipsa unei viziuni a priori a “stării finale”, a

scopului urmărit. Standardul este acum *principiul drepturilor omului*, care ghidează singurul lucru care ar putea fi, cu indulgență, asemănat cu un scop, însă cu unul esențialmente nedeterminat, vag, și anume, “experimentarea fără sfârșit a formelor de coabitare acceptabile”. Trebuie menționat faptul că, atunci când vorbește despre principiul drepturilor omului, Bauman se referă la dreptul la recunoaștere. Autorul atrage atenția asupra faptului că principiul drepturilor omului, în jurul căruia se construiește logica “războaielor de recunoaștere”, nu face decât să absolutizeze diferențele și să blocheze dialogul. Cauza principală a acestei situații este identificată de Bauman în “emanciparea problemei recunoașterii de cea a redistribuirii”.

Multiculturalismul este un alt termen care face obiectul unei analize critice foarte interesante. După Bauman, multiculturalismul este un eufemism pentru “noua indiferență la diferență”, este “ideologia sfârșitului ideologiei”, atât timp cât se fundamentează pe dezangajare, ca nouă strategie a puterii și a dominării, și pe reglementare prin exces, două din trăsăturile esențiale ale modernității lichide. Cât timp varietatea culturală este considerată un punct de sosire și nu unul de plecare, multiculturalismul este echivalentul unei lepădări de responsabilitate. Bauman consideră că insecuritatea caracteristică modernității lichide sau, mai bine spus, “securitatea de tipul *fă-o singur!*” transformă *multiculturalismul* în *multicomunitarism*.

Societatea fluidă se retrage din viața individului, care, angoasat și temător datorită lipsei normelor și numărului enorm de opțiuni care îi stau la dispoziție, echivalează siguranța cu *propriul* lui loc, cu “fortăreața” pe care o construiește în jurul lui, ajungând să trăiască într-un “ghetou voluntar”. Indivizii devin “suprafețe” unii pentru alții, iar contactul profund este imposibil.

Tonul destul de grav este îndulcit puțin la sfârșitul cărții, când Bauman propune două sarcini ce ar reveni comunității pentru a contracara patologiile societății atomizate: “egalitatea resurselor necesare pentru a repune soarta indivizilor *de jure* în capacitățile indivizilor *de facto*” și “asigurarea colectivă împotriva incapacităților și nenorocirilor individuale”. “Dacă

Demeter M. Attila

Republikanizmus
Nationalizmus
Nemzeti kisebbségek

este să existe o comunitate într-o lume a indivizilor, spune Bauman, poate să fie doar (și trebuie să fie) o comunitate țesută împreună cu împărtășirea și cu grija mutuală.”

Abordarea incitantă a subiectului, modul în care analiza realizată de Bauman *curge*, stilul său de a scrie, atât de clar și sugestiv, fac din *Comunitatea. Căutarea siguranței într-o lume nesigură* o lectură plăcută și foarte utilă celor interesați de ceea ce autorul numește “modernitatea lichidă” și nu numai lor.

Rigán Lóránd

Attila M. Demeter Republikanizmus, nacionalizmus, nemzeti kisebbségek Republicanism, nationalism, national minorities

Pro Philosophia, Cluj, 2005

We know from the perhaps most often cited passage of Aristotle's *Politics* that human beings are by their nature political, but we also tend to understand this claim as a denial of our various modern theories of the primacy of the individual. Now, if political life is a human artifact, the individual must be in some sense complete prior to society, and not emerging naturally, rather like a flower, out of those natural human associations he is born into. But oddly enough, in accepting without question the primacy of the individual, our age seems to commit itself to an ongoing debate with the individual who wants to belong to a certain group as a part of ones very identity and also be politically recognized as such.

Rigan Lorand

Department of Philosophy,
Babes-Bolyai University,
Cluj, Romania